

Institutionen för Hälsovetenskaper

TENTAMEN

Kurs I patientens värld - evidensbaserad vård I

Examinationsmoment Tentamen

Kurskod: OM334G

Högskolepoäng för examinationsmoment 2,5 hp

Datum: 2026-01-10

Tentamenstid 09.15-14.30

Ansvarig lärare Moa Hillström, Charlotta Göthe, Veronika Karlsson

Berörda lärare Sanela Huskic Beslic, Malin Alander, Sarah Darwich.

Hjälpmedel/bilagor; inga

Övrigt: Skriv tydligt, oläsliga svar kommer inte att bedömas

- Anvisningar
- ☐ Ta nytt blad för varje lärare
 - ☐ Ta nytt blad för varje ny fråga
 - ☒ Skriv endast på en sida av papperet.
 - ☒ Skriv namn och personnummer på samtliga inlämnade blad.
 - ☒ Numrera lösbladen löpande.
 - ☒ Använd inte röd penna.
 - ☐ Markera med kryss på omslaget vilka uppgifter som är lösta.

Poänggränser

Totalpoäng 60p

För godkänt krävs minst 50% rätt på respektive kursmål. Följande kursmål examineras på Salstentamen:

Omvårdnad vid mag- och tarmsjukdomar Godkänd 11p Max 22p

Omvårdnad vid sjukdomar i nervsystemet och vanligt förekommande sjukdomar i rörelseapparaten Godkänd 12p Max 24p

Omvårdnad och omhändertagande vid pre- och postoperativ vård Godkänd 7p Max 14p

Skrivningsresultat bör offentliggöras inom 18 arbetsdagar

Lycka till!

Omvårdnad vid mag- och tarmsjukdomar/ Maxpoäng 22p

1. Du jobbar på medicinavdelningen och får in Agda 80 år som besväras av diarrér. Ange tre omvårdnadsåtgärder som är viktiga att utföra i detta fall. (3p).
2. Du jobbar på en kirurgavdelning där Anders läggs in. Han har känd gallsten och har nu väldigt mycket besvär av den. Ange fyra råd du ger och/eller vidtar som kan underlätta för honom (4p).
3. Anna har en kolostomi efter en tarmoperation. Ge tre exempel på kostråd som du ger som är viktiga att tänka på för patienter med kolostomi. (3p).
4. Patienter som har ileostomi kan drabbas av förstoppning och/eller diarré om hen äter felaktigt. Ange 2 exempel på mat som kan orsaka stop och 2 som kan orsaka diarré i tarmen vid ileostomi. (4p).

5. Vilken är den viktigaste egenvårdsåtgärden för patienter med kraftig diarré? (1p)
- a. Äta stora portioner mat, sällan
 - b. Råd kring motionsvanor
 - c. Vädra rummet
 - d. Vätskebehandling
6. Vilken är den viktigaste omvårdnadsåtgärden du gör som sjuksköterska när du träffar en patient med långvariga buksmärtor? (1p).
- a. Tar en noggrann smärtanamnes
 - b. Bokar röntgen
 - c. Kontrollerar saturation
 - d. Ger råd om motionsvanor
7. Förstoppning kan vara besvärande för patienter. Ge tre råd du kan ge en patient som har förstoppningstendens (3p).

Omvårdnad vid sjukdomar vanligt förekommande i rörelseapparaten/Maxpoäng 10p

1. Reumatoid artrit (RA) är sjukdom som drabbar patienternas leder i framförallt extremiteterna. Det finns bra medicinsk behandling, men det finns även bra icke-farmakologisk behandling. Ange exempel på två icke-farmakologiska behandlingar för patienter med RA (2p).
2. Osteoporos är en av våra vanligaste ledsjukdomar i Sverige. Ange tre riskfaktorer som kan bidra till att tillståndet utvecklas. (3p)
3. Det ligger ett stort ansvar hos patienter att ta hand om sig själva om de har reumatologiska sjukdomar. Ange 2 olika exempel på egenvårdsåtgärder som man kan rekommendera patienter som lider av reumatologiska sjukdomar. (2p)

4. Du jobbar på medicinavdelningen och får in Tage som läggs in för ohållbar hemsituation. Senaste dygnet har han ramlat 3 gånger. Vilka åtgärder vidtar du för att minska risken att Tage ramlar på sjukhuset? Ange 3 st åtgärder (3p).

1. Du arbetar som sjuksköterska på en vårdcentral. En patient som har sjukdomen Amytrofisk Lateral Skleros (ALS) kommer på inbokad tid till dig då patienten upplever att sista tiden har den fått mer hosta och svårare att hosta upp slem. Beskriv två åtgärder du som sjuksköterska gör. (2p)
2. Demenssjukdom brukar till vardags kallas de anhörigas sjukdom – Beskriv en omvårdnadsinsats som du som sjuksköterska kan genomföra för anhöriga till en person med demenssjukdom? (2p)

3. Alzheimers sjukdom är den vanligaste typen av demenssjukdom där man mest sannolikt tror den uppkommer på grund av ansamling av sjukligt förändrade protein i hjärnvävnaden och i nervcellerna. Inom området demenssjukdomar brukar sjukdomsförloppet delas in utifrån **mild, måttlig och svår demens**. Välj ett av förloppen och beskriv det, samt koppla in och beskriv minst en **omvårdnadsåtgärd** som sjuksköterskan kan utföra inom sin egen legitimerade funktion (4p)
4. Multipel Skleros (MS) är en sjukdom som ofta drabbar kvinnor i medelåldern. Beroende på vart sjukdomen blommar upp får patienten ett flertal olika symtom. Beskriv två åtgärder (ej medicinska) som du som sjuksköterska kan genomföra (2p)
5. Vad innebär begreppet autonomi i förhållande till att patient drabbats av epilepsi? (1p)

I patiente

Namn: _____

Salstentamen

Personnr: _____

6. Hur kan du som sjuksköterska stödja en patient som har fått diagnosen epilepsi nyligen i sin vardag? Beskriv en omvårdnadsåtgärd som du kan utföra? (1p)
7. Vilka egenvårdsråd kan du ge till en patient som lider av migrän? (ej medicinskt). Beskriv två olika egenvårdsråd som du som sjuksköterska kan ge till en patient med återkommande migränanfall (2p)

Omvårdnad och omhändertagande vid postoperativ vård/Max poäng 14

Fråga 1.

En patient som ska genomgå en operation behöver **fasta** innan. Redogör för hur lång tid före operation en vuxen patient som ska genomgå kirurgi senast och vad den bör undvika? Motivera dina svar. (2p)

Svar:

Fråga 2.

Nämn fyra riskfaktorer som ökar patientens risk att drabbas av **Postoperativt Illamående och Kräkningar (PONV)**. (4p)

Svar:

Fråga 3.

Redogör för fyra specifika **ansvarsområden** (åtgärder eller kontroller) som avdelningssjuksköterskan har i den **preoperativa fasen** kopplat till patientförberedelser och patientsäkerhet. (4p)

Svar:

Fråga 4.

Vilken kirurgisk metod innebär att ett **organ tas bort i sin helhet**? Kryssa i rätt alternativ. Endast ett alternativ är rätt. (1p)

- A. Resektion
- B. Excision
- C. Endoskopi
- D. Ektomi/Extirpation
- E. Laparoskopi

Fråga 5.

En allvarlig komplikation vid **spinal** eller **epiduralblockad (EDA)** kan vara **epiduralhematom** (blödning). Vilket av följande symtom ska varningsklockorna ringa för, då det signalerar en potentiell epidural hematoutveckling? Kryssa i rätt alternativ. Endast ett alternativ är rätt. (1p)

- A. Lindrigt postoperativt illamående.
- B. Feber och allmän sjukdomskänsla
- C. Svåra ryggsmärtor, tilltagande muskulär svaghet och blödning
- D. Lätt sänkt blodtryck (Hypotension)

Fråga 6.

Anna, 72 år, har genomgått en kolecystektomi (gallblåsan). Hon har en historik av hypertoni och hennes preoperativa blodtryck var 150/90 mmHg. Operationen förflöpte utan större incidenter och hon fick 800ml i.v vätska under ingreppet. Hon fick premedicinering bestående av antiemetika och analgetika. Enligt hennes omvårdnadsjournal är hon icke-rökare. När Anna kommer till dig på postoperativa avdelningen vaknar hon och svarar på tilltal. Du som sjuksköterska noterar att hon är kallsvettig. Du bestämmer dig för att ta lite vitala parametrar på Anna.

Andningsfrekvens: 24

andetag/minut.

Saturation: 90% utan syrgas.

Puls: 115 slag/minut.

Blodtryck: 105/60 mmHg.

Temperatur: 35,8°C.

Smärta: VAS 5/10.

Förband: Torrt och rent.

National Early Warning Score 2 (NEWS2)

Fysiologiska parametrar	3	2	1	0	1	2	3
Andningsfrekvens	≤8		9–11	12–20		21–24	≥25
Syremättnad 1	≤91	92–93	94–95	≥96			
Syremättnad 2 (används på läkarordination**)	≤83	84–85	86–87	88–92	93–94 med syrgas	95–96 med syrgas	≥97 med syrgas
Tillförd syrgas		Ja		Nej			
Systoliskt blodtryck	≤90	91–100	101–110	111–219			≥220
Pulsfrekvens**	≤40		41–50	51–90	91–110	111–130	≥131
Medvetandegrad***				Alert			CVPU
Temperatur	≤35,0		35,1–36,0	36,1–38,0	38,1–39,0	≥39,1	

* Syremättnad 2 används endast efter läkarordination vid låg habituell syremättnad t.ex. KOL

** Om hjärtfrekvens mäts skall detta användas istället för pulsfrekvens i denna parameter

*** Medvetandegrad: A=alert, C=confusion (nyttillkommen eller förvärrad förvirring), V=voice (reagerar med ögonöppning, tal eller rörelse vid tilltal/kraftiga tillrop), P=pain (reagerar vid smärtstimulering), U=unresponsive (reagerar ej vid tilltal/smärtstimulering)

Original: Royal College of Physicians (RCP) Översättning: Martin Spångfors 2018 Publicerat enligt riktlinjer RCP

Utifrån patientfallet, vad får Anna för **NEWS2-poäng** utifrån din nya kontroll och finns det någon/några vitalparameter du uppmärksammar som alarmerande? Motivera dina svar och ange varför. (2p)

Svar: